

DE ORDE

HISTORISCHE THRILLER

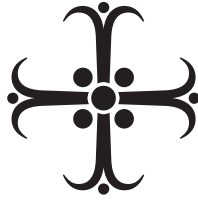
TIM WILLOCKS

Bijbel versus Koran. Een groots historisch epos in de traditie van Umberto Eco en Ken Follett.

TIM WILLOCKS

DE ORDE

DE FONTEIN

In de nacht dat de scharlaken ruiters hem wegvoerden – van alles wat hij kende en alles wat hij gekend had kunnen hebben – stond de maan vol aan de hemel in het teken Schorpioen, zijn geboorteteken. Als door de hand van God werd de vallei hoog in de bergen scherp door de manes-
schijschijn verdeeld in plekken licht en donker. De maan bescheen het pad van de duivels naar zijn deur. Als de oorlogshonden de weg niet waren kwijtgeraakt, hadden ze de jongen nooit gevonden en zouden zijn dagen gezegend zijn geweest met vrede, liefde en arbeid. Maar in tijden van wanorde beschikt het lot vaak anders. Heerst de wanorde niet in alle tijden? Wanneer is een oorlog geen broedplaats van duivels? Wie droogt de tranen van de naamlozen wanneer zelfs heiligen en martelaren slapend in hun crypten liggen? Een koning was overleden, zijn troon werd betwist en heersers vochten om de buit als jakhalzen. Als heersers zich al weinig gelegen laten liggen aan de graven die zij achterlaten in hun voetspoor, waarom zouden hun dienaren zich er dan om bekommeren? Zo boven, zo beneden, zeggen de wijzen, en zo was het ook die nacht.

Zijn naam was Mattias en hij was twaalf jaar. Van zaken die politiek en staatkunde betroffen was hij geheel onwetend. Hij was telg van een familie van Saksische metaalsmeden die door zijn rondtrekkende grootvader was gevestigd in een steil oplopende vallei in de Karpaten, in een dorp dat niet van belang was, behalve voor degenen die het hun thuis noemden. Hij had geslapen bij de haardsteen in de keuken en gedroomd van vuur en staal. Hij ontwaakte in het donker voor de ochtendschemering; zijn hart fladderde als een wilde vogel in zijn borst. Hij trok laarzen en een jas overdekt met schroeiplekken aan, pakte hout, zonder gerucht te maken, want zijn twee zusjes en zijn moeder sliepen in het aangrenzende vertrek. Hij wakkerde de bleekroze kooltjes in de haard aan tot vlammen, zodat de warmte de meisjes bij het opstaan zou begroeten.

Net als alle eerstgeboren mannen van zijn familielijn was Mattias smid. Vandaag wilde hij de laatste hand leggen aan een dolk, en dat vervulde hem met vreugde, want welke jongen zou geen echte wapens willen maken als hij dat kon? Hij pakte een brandend stuk hout uit de haard, liep er geruisloos mee het erf op en bleef staan toen de scherpe, ijskoude lucht zijn borstkas binnendrong. De wereld om hem heen lag in zwart- en zilvertinten in de maneschijn. Boven de rotsige kim van de bergen wentelden de sterrenbeelden in hun hemelsfeer. Hij zocht de vormen ervan en benoemde ze zacht. De Maagd, de Grote Beer, Cassiopeia. Op de lagere hellingen gaven langgerekte, heldere strepen de plaats aan waar de rivier in de vallei zich vertakte, en de weiden die grensden aan de beboste gronden leken te zweven in de ochtendnevel. Op het erf stond de smederij van zijn vader als een tempel voor een onbekende profeet; de gloed van het vuur op de bleke stenen muren beloofde betovering en wonderen en het verrichten van daden die niemand ooit had verricht.

Zoals zijn vader Kristofer hem had geleerd sloeg Mattias een kruis op de drempel en prevelde hij een gebed tot de Heilige Jacobus. Kristofer was eropuit getrokken om hoefijzers te slaan en gereedschappen te slijpen op de pachtboerderijen en landgoederen daarginds. Zou hij boos zijn bij zijn terugkeer, omdat Mattias drie dagen smidswerk had verzuimd? Terwijl hij vishaken, een houtzaag of een zeis had kunnen maken – zaken waar altijd een bereidwillige koper voor te vinden was? Nee, niet als het lemmet recht was. Als het lemmet recht was, zou zijn vader trots op hem zijn. Mattias sloeg een kruis en stapte naar binnen.

In de smidse rook het naar ossenhoef en zeezout, naar sintels, paarden en houtskool. De vuurpot stond klaar, zoals hij hem de vorige avond had achtergelaten, en de vuurmakers vatten vlam zodra hij er het brandende stuk hout bij hield. Hij trok aan de blaasbalg en legde de kolen van gisteren op het vuur, wakkerde het voorzichtig aan, bouwde het op, tot er een laag van twee duim brandende houtskool om de blaasmond lag. Toen stak hij de lamp aan en dolf hij het lemmet uit de as waarin hij het de avond tevoren had begraven.

Hij had er twee dagen over gedaan om het staal te rechte en hard te maken, de zes duim van het lemmet en de vier duim van de doorn. Messen had hij wel eerder gemaakt, maar dit was zijn eerste dolk. Het vereiste vakmanschap bleek uit de tweesnijdende symmetrie van het wapen en de sterkte die hij in de rug gesmeed had. Het wapen was nog niet per-

fect symmetrisch, maar de randen krulden niet om als hij de vijl erover haalde. Hij blies de as weg, keek langs de sneden en zag geen kromtrekking of kartels. Met een vochtige doek wreef hij het lemmet schoon en toen schuurde hij de twee zijden met puimsteen. Vervolgens polijste hij het lemmet met amarilpoeder en boter tot het een donkerblauwe glans verkregen had. Nu zou hij zijn kunstwerk beproeven door het te harden.

Boven op het houtskoolbed legde hij een derde duim as en op de as het lemmet, en terwijl hij het wapen telkens omdraaide, zodat het gelijkmatig werd verhit, zag hij dat het staal geleidelijk begon te kleuren. Toen de sneden bleek gloeiden, met de kleur van vers stro, trok hij het lemmet uit het vuur met de tang en stak hij het in een emmer met vochtige aarde. Branddampen kringelden omhoog met een stank die hem deed duizelen. Bij de eerste harding verkreeg het nieuwgeboren lemmet, volgens de traditionele kennis van zijn grootvader, de macht van alle vier de elementen: aarde, water, vuur en lucht. Een aldus behandeld lemmet zou duurzaam zijn. Hij bouwde het houtskoolbed opnieuw op, bracht er een nieuwe laag as op aan en nam het deksel van de tweede harding, een emmer paardenurine, die hij de vorige dag had opgevangen van het rapste paard uit het dorp.

‘Mag ik kijken, Mattie?’

Een ogenblik ergerde hij zich toen hij de stem van zijn zusje hoorde. Dit was zijn werk, zijn plaats, de plaats van een man, en niet de plaats van een vijfjarig meisje. Maar Britta aanbad hem. Als ze naar hem keek, zag hij haar ogen altijd schitteren. Ze was de jongste van de familie. Mattias herinnerde zich nog steeds het overlijden van zijn twee jongere broertjes nog voordat ze konden lopen – of beter gezegd, hij herinnerde zich niet hun overlijden, maar het verdriet van zijn moeder en de stilzwijgende smart van zijn vader. Toen hij zich omdraaide was zijn boosheid verdwenen en glimlachte hij toen hij Britta in de deuropening zag, haar silhouet afgetekend in het eerste grijze ochtendlicht als dat van een pop. Ze droeg een nachthemd en klompen en ze omklemde haar stokkerige armpjes rillend met haar handen. Mattias liep op haar af, trok zijn jas uit en sloeg die om haar schouders. Toen pakte hij haar op en zette hij haar op de zak zout die binnen naast de deur lag.

‘Je mag van hier kijken, als je maar uit de buurt van het vuur blijft.’ Ze vond het geen beste overeenkomst zag hij wel, maar ze maakte geen bezwaar. ‘Slapen mama en Gerta nog?’ vroeg hij.

Britta knikte. 'Ja. Maar de honden in het dorp blaffen. Ik was bang.'

Mattias spitste zijn oren. Nu hoorde hij het ook. Van onder aan de helling steeg een koor van gekef en gegrom op. Hij had zo ingespannen geluisterd naar het knetteren van het smidsvuur dat het hem niet was opgevallen.

'Ze zullen wel een vos gevonden hebben,' zei hij.

'Of een wolf.'

Hij glimlachte. 'De wolven komen hier niet meer.'

Hij richtte zijn aandacht weer op het lemmet en zag dat het koud genoeg was om aan te raken. Hij poetste het schoon en legde het terug op het vuur. Hij kwam in de verleiding om opnieuw aan de blaasbalg te trekken, want hij hield ervan de kooltjes nieuw leven in te blazen, maar als de kleur te snel terugkwam, kon de kern van het staal verzwakken. Hij beheerste zich.

'Waarom komen de wolven hier niet meer?'

Mattias draaide het lemmet om. 'Omdat ze bang voor ons zijn.'

'Waarom zijn de wolven bang voor ons?'

De randen van het mes lichtten donkergeelbruin op, als de vacht van een hert in de herfst. Hij pakte het lemmet met de tang en draaide het om, en ja, de kleur was gelijkmatig verdeeld en nam nog toe in helderheid, met magenta in de rug en in de doorn. Nu was het tijd om de tweede harding uit te voeren. Hij trok het lemmet uit de smeltoven en dompelde het onder in de urine. Een ploffend gesis weerklonk en hij wendde zijn gezicht af van de bijtende ammoniakdampen. Meteen begon hij een weesgegroet te bidden. Halverwege viel Britta hem bij, hakkellend in het Latijn. Hij werkte verder zonder afwachten en voerde de harding uit op het ritme van het gebed tot hij de taak volbracht had. Toen trok hij het dampende staal uit de bijtende vloeistof, begroef hij het in de asdoos en wiste hij zijn voorhoofd af.

Hij hoopte dat hij de tweede harding goed genoeg had uitgevoerd. De etsende werking van de urineharding zou worden opgenomen door het metaal en zou de sneden scherp houden. Wellicht ook, hoopte hij, zou de snelheid van het paard de dolk vlugger naar zijn doel leiden. Voor de derde harding, de meest magische van alle drie, zou hij het gloeiende lemmet mee naar het dichte groene gras bij de moestuin nemen en het afkoelen met verse dauw. Geen water was zuiverder, want niemand had ooit dauw zien vallen, ook al bleef hij de hele nacht op, maar toch vloeide

het voort uit de hemel. Sommige mensen geloofden dat de dauw bestond uit de tranen die God vergoot om zijn kinderen terwijl ze sliepen. Door de dolk te koelen in dauwdruppels zou de geest van de berg zich binden aan het hart van het wapen en zou het altijd voor goede doeleinden gebruikt worden. Hij duwde een hardingstang in de kooltjes en wakkerde het vuur aan met de blaasbalg tot de verdikte uiteinden van de tang oranje gloeiden.

‘Mattie, waarom zijn de wolven bang van ons?’

‘Omdat ze bang zijn dat wij ze op zullen jagen en ze dood zullen maken.’

‘Waarom jagen wij de wolven op en maken we ze dood?’

‘Omdat zij onze schapen doodmaken. En omdat hun vacht warm is in de winter. Daarom draagt papa een wolfspels.’

‘Heeft papa die wolf zelf doodgemaakt?’

Kristofer had de wolf gedood, maar dat was geen verhaal voor een klein meisje. Mattias wreef as van het lemmet en legde het naast het vuur. Hij wist dat hij Britta niet uit het oog mocht verliezen, maar hij moest zijn aandacht bij het lemmet houden. Hij zei: ‘Waarom zing je geen lied voor me? Dan wordt het lied deel van het staal en jij ook, en dan wordt het een lemmet van jou en van mij.’

‘Welk lied? Snel, Mattie, welk lied?’

Hij wierp een blik op haar gezicht en zag dat ze bloosde van genoegen. Een ogenblik vroeg hij zich af of hij het lemmet niet had voorbestemd om voor altijd, althans in haar gedachten, van haar te zijn.

‘De raaf,’ zei hij.

Dat was een lied dat hun moeder hun had voorgezongen, en tot ieders verbazing had Britta, toen ze nog maar drie was, ieder couplet al mee kunnen zingen. Het ging over een prins die door een jalouse stiefmoeder was omgetoverd tot een raaf en over een prinses die het leven van haar enige kind op het spel zette om de betovering van de prins te verbreken. Ondanks de duistere daden was het een verhaal met een goede afloop, hoewel Mattias het nu niet meer geloofde zoals vroeger. Maar Britta geloofde het nog steeds letterlijk, woord voor woord. Ze begon te zingen en haar hoge, bevende stem vervulde het halfduister van de smederij met de klank van haar onbedorven ziel. Hij was blij dat hij haar gevraagd had om dit lied te zingen, want zoals zijn vader, Kristofer, hem had verteld, kon geen mens het mysterie van het staal geheel doorgronden; als een

lemmet dat was gesmeed tijdens een sneeuwstorm anders was dan een lemmet gesmeed bij zonneschijn – en wie geloofde niet dat dat ook echt zo was? – waarom zou een liefelijk stemgeluid als dat van Britta er dan geen deel van worden?

Terwijl Britta zong, deed hij zijn uiterste best op de laatste harding. Hij koelde de handvatten van de tang af en klemde de gloeiende uiteinden om de rug van de dolk. Zo trok hij er hardheid in, want harding op zich is nog geen sterkte. Toen de hele rug donkerblauw was, liet hij de doorn en de ricasso nog donkerder worden. De punt van het lemmet liet hij lichtblauw worden, als de hemel vroeg in de ochtend op nieuwjaarsdag. Terwijl hij werkte zong Britta haar lied. De raaf won het hart van de prinses, en diep vanbinnen wist hij dat dit een lemmet zou worden waar zijn vader echt trots op zou zijn. Hij dompelde de verhitte tang onder in het water en pakte de afgekoelde tang eruit. Hij legde een nieuw bed van kolen aan, verspreidde de as en legde het lemmet op de kolen, de punt op een brokje ruwe houtskool. Wanneer de sneden zouden opgloeien in de kleur van het haar van zijn moeder – een fel koperrood – zou hij zich met het lemmet naar de dauw en het moment van de waarheid begeven. Hij keek naar het staal alsof zijn plaats in de eeuwigheid ervan afhing, zonder het geluid te horen dat Britta maakte toen ze op de vloer viel. Het enige wat hij hoorde was de plotselinge stilte in haar lied.

‘Britta, niet ophouden, nu,’ riep hij over zijn schouder. ‘We zijn bijna klaar.’

En ziedaar! De kleuren veranderden, werden lichter, als alchemistisch goud, maar het bleef stil en zijn hele wezen ging uit naar het lied, want hij wist intussen zeker dat haar stem één lemmet zou smeden en geen ander, dat het echt zowel van haar was als van hem, dat ze beiden een deel van hun ziel in het metaal hadden gelegd en dat die vastlegging de edelheid van het lemmet zou bepalen. Hij wendde zich af van het vuur, zijn hand nog steeds op de tang, om te kijken waar ze gebleven was.

‘We zijn bijna klaar!’ zei hij.

Hij zag haar liggen, languit op de vloer.

Haar schedel was gebroken als een kapot gevallen wijnkruik. Zijn jas was van haar schouders gegleden. Haar nachthemd was doordrenkt met iets zwarts, dat in haar lichtblonde haar glinsterde als dikke druppels stroop.

Over haar heen gebogen stond een magere jongeling met een vlassig baardje. Hij was een halve kop kleiner dan hij en keek naar haar met de ongeïnteresseerde gelaatsuitdrukking van een boer die een uitgespitte mol had doodgeslagen. Hij was gehuld in een samenraapsel van lap-pen en lorren en op zijn hoofd droeg hij een smoezelige groene muts. Langs zijn zij hield hij een kort kromzwaard, bevekt met klodders van de stroop en plukken haar van Britta. De jongeling keek op van het vermoorde kind, met ogen zo gevoelloos als stenen. Zijn dwalende blik bleef niet langer op Mattias rusten dan op het aambeeld en de gereedschap-pen. Toen bromde hij een vraag in een vreemde taal.

Mattias bleef roerloos in de hete smidse staan, maar innerlijk voelde hij zich ijskoud en leeg. Leeg van adem. Leeg van wil. Leeg van alle ge-voelens die hij ooit gekend had. Een deel van zijn geest vroeg zich af of een lemmet zich zo voelde wanneer het werd gehard. En als dat zo was, tijdens welke harding? Hij zocht toevlucht bij het vuur, waar iets wat hij nog niet kende hem wachtte. Hij draaide zich om en keek naar zijn lemmet. Een vurige bronskleur verspreidde zich over de afgeschuinde kanten naar de donkerblauwe rug. Hij wist dat hij de laatste harding niet zou kunnen uitvoeren en dat daardoor ook alle magie zou vervliegen die ze bij het krieken van die dag hadden gecreëerd, evenals de trots van zijn vader wanneer hij zou zien wat ze gemaakt hadden. Dat was meer dan hij verdragen kon. Hij klemde de tang om de ricasso en trok het lemmet uit de kolen. Toen draaide hij zich om.

De moordenaar kwam op hem toe gelopen, met een gezicht waarop geen spoor van schrik te lezen was, tot hij zag wat Mattias in zijn hand hield. De siddering van angst die hem doorvoer, verried zijn jeugdigheid, maar bracht hem geen genade. Alsof de dolk een eigen wil had, sprong hij vooruit, de lucht erachter zinderde. Mattias nam de eerste sprong met voeten zwaar als lood, maar bij de volgende werd hij voortgedreven door een woede die hem de keel dichtsnoerde. Bij de derde sprong werd zowel de jongen als de dolk voortgedreven door pure haat. De jongeling schreeuwde het uit in zijn vreemde taal toen Mattias hem het lemmet in de buik stak. Het staal raakte het lichaam en het siste, en hij smakte hem tegen de muur. De stank van schroeiende wol en vet drong door in zijn keel en de stenen in het verwrongen gezicht puilden uit in doodsangst. De moordenaar slaakte een kreet, liet zijn zwaard vallen, maakte klau-wende bewegingen met zijn handen, schreeuwde het uit en schreeuwde

opnieuw toen de roodgloeiende tang het vlees op zijn handpalmen tot op de pezen wegrukte. Mattias klampte zijn linkerhand om de wijd opengesperde lippen. Hij drukte met de tang tot de uiteinden de op en neer gaande buik raakten en de punt van de dolk iets schraapte wat als bot aanvoelde. En toen begon hij te bidden.

‘Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui, Jesus.’

De slokdarm van de jongeling trok krampachtig samen en het bloed dat hij opgaf droop van Mattias' vingers. Hij drukte nog harder. Bloederig schuim kwam uit de opengesperde neusgaten en de afgestroopte handen graaiden naar de tang en de magere borstkas verkrampte in krachteloze stuiptrekkingen. Het licht in de uitpuilende ogen begon te doven, de stuiptrekkingen namen af en Mattias beëindigde zijn gebed.

‘Heilige Maria, Moeder Gods, bid voor ons zondaren, nu en in het uur van onze dood.’

Mattias voelde dat er iets uit het lichaam wegstroomde, iets wat verdween met een snelheid die hem tot in zijn diepste innerlijk deed huiveren. Iets wat er was geweest en er nu niet meer was. De jongeling zakte in elkaar, zwaarder dan alles wat Mattias ooit gekend had. Het gezicht dat hij tussen zijn handen geklemd hield was zo bleek als was. De half gesloten ogen waren lichtloos en dof, als de ogen in het hoofd van een varken in een slagerskraam. Dus dit was de dood en dit was doden.

Mattias zei: *‘Amen.’*

En hij dacht: de harding.

Hij trok de dolk los. Het lemmet rookte tot aan de ricasso en zag zwart als de hel. Hij liet het lijk dubbelgevouwen liggen en keek er niet meer naar om. Tussen het geblaf van de honden in de verte hoorde hij geschreeuw van hese buitenlandse stemmen en angstkreten. Britta lag bebloed en doodstil in de deuropening. Ook uit haar was iets verdwenen. De tang in zijn handen begon te beven en zijn knieën knikten. Hij had een wee gevoel in zijn maag en het zicht in zijn ogen was vertroebeld. Hij draaide zich om naar de veiligheid van de dingen die hij kende: de smidse, de gereedschappen, het vuur. Hij poetste het dampende lemmet schoon met een vochtige doek, maar de zwarte glans week niet, en op een of andere manier wist hij dat het lemmet voor altijd zwart zou blijven. Het staal was te heet om vast te houden, maar hij schrok ervoor terug om het nogmaals onder te dompelen, want in deze wereld die op zijn

kop stond, klampte hij zich vast aan zijn kunst. Hij doopte de doek in koud water en wond hem om de doorn van het lemmet. En toen wachtte hij af.

Uit de chaos achter de deur van de smederij hoorde hij een stem – dichterbij dan de overige stemmen – uitroepen tot God, niet zozeer om zijn genade, als wel om zijn wraak en toorn. Het was de eerste stem die Mattias ooit gehoord had. De stem van zijn moeder.

Mattias klemde het klamme heft vast in zijn hand. De hitte van de doorn was draaglijk. De laatste harding van de dolk was niet uitgevoerd in zuivere ochtenddauw, maar in het bloed van een moordenaar, en de bestemming en het doel ervan waren nu anders dan hij had beoogd, evenals zijn eigen doel en bestemming. Toen vroeg hij zich af, zoals hij zich altijd zou blijven afvragen, of het niet kwam doordat hij dit duivels-lemmet had gesmeed dat zijn dierbaren dit fatale onheil was overkomen. Hij zocht naar de ziel waarmee hij was opgestaan, maar vond die niet. Hij zocht naar een gebed, maar zijn tong wilde niet bewegen. Er was iets weggerukt uit zijn binnenste, iets waarvan hij niet had geweten dat het er was, totdat iets in de leemte die het had achtergelaten begon te huilen van verdriet. Maar dat iets was nu verdwenen en zelfs God kon het hem niet terugbezorgen. De woede van zijn moeder schokte hem diep. In woede – en niet in verdriet – had zijn moeder verkozen te sterven. Haar woede riep hem aan haar zijde. Hij liep naar de deur en bukte zich om Britta te bedekken met zijn jas. Britta was ongeschonden gestorven, tenminste, met een lied op haar lippen en scheppingsvreugde in haar hart. Er was een engel in het lemmet, naast een duivel. Hij zou haar meenemen. Zowel de engel als de duivel zou hij meenemen.

Hij stapte de kou in en van de zwarte dolk in zijn vuist rees damp op, alsof er een schacht uit de hel uitkwam in de smidse en alsof hij een demonische moordenaar was die daar zojuist uit opgerezen was. Op het erf was niemand te bekennen. De hemel boven de bergkam was doorschoten met vermiljoenkleurige wolkenflarden. Uit het dorp stegen rookkolommen op, en smartelijke kreten en vuurtongen. Hij stak de beklinkerde straat over, misselijk van angst – angst voor schaamte, voor lafheid; voor de wetenschap dat hij haar niet zou kunnen redden. Voor de kwade macht die zich in zijn geest genesteld had. De kwade macht die hem opnieuw toesprak, met een woeste overtuigingskracht die weigering noch aarzeling duldde.

Steek het erin, zei de duisternis.

Mattias draaide zich om en keek naar de smidse. Voor de eerste maal van zijn leven zag hij een kleurloze stenen hut. Een kleurloze stenen hut waarin het lijk van zijn zusje lag en het lijk van een man die hij had gedood.

Zoals het lemmet in de harding.

Steek het erin.

In de keuken lag de kleine Gerta ineengekrompen op de haardsteen. Haar gezicht was verwrongen van verbijstering en een akelige lucht steeg op van haar bloed, dat was samengestroomd over de gloeiende kooltjes. Hij legde haar tere ledematen recht, knielde bij haar neer en kustte haar op de mond. Hij bedekte haar lijkje met de deken waaronder hij geslapen had. Toen strompelde hij verder. Aan het andere eind van de geplunderde kamer hing de deur krakend in één hengsel. Buiten werd gevochten. Hij deed een paar passen dichterbij. Hij ving een glimp op van de dorps-pastoor, broeder Giorgi, bij wie hij op zondagochtend misdienaar was. Broeder Giorgi schreeuwde naar onzichtbare aanvallers en hief een kruis op in zijn vuist. Een gedrongen figuur hieuw hem in zijn nek en broeder Giorgi viel. Mattias deed een stap dichterbij. Welke man vermoordde nu in hemelsnaam een priester? Toen bleef hij staan, wendde zich af en vergat hij in één enkel ogenblik alles wat hij had gezien.

Hij knipperde met zijn ogen en zijn adem stakte toen hij het verboden beeld weer zag: het naakte lichaam van zijn moeder, haar bleke borsten en dikke, donkere tepels. Haar bleke buik, het haar tussen haar benen. Overmand door schaamte wilde hij wegrennen. Het erf over, de smidse langs en de bossen in, waar ze hem nooit meer terug zouden vinden. Maar de duisternis, die nu zijn enige gids en raadsman was, dwong hem zich om te draaien naar de deur en opnieuw te kijken.

Een paard, doorboord met pijlen, lag zieltogend op een zij. Het dier zwaaide zijn grote hoofd heen en weer en de ogen puilden uit boven roze schuimbellen die uit de neusgaten kwamen. Er vlakbij lag een eveneens doorboorde dorpeling met uitgestrekte ledematen, alsof hij op de vlucht was neergeschoten, en naast hem broeder Giorgi, in een zich uitbreidende plas bloed. Op het karkas van het paard lag zijn moeder, als op een bizarre matras. Haar koperrode haar danste op en neer alsof ze zich verweerde tegen de vier vloekende mannen die probeerden haar neergedrukt te houden. Haar naakte, melkwitte huid zat onder de

krassen en blauwe plekken van hun wrede vingers. Haar gezicht was verwrongen. Op haar tanden zat bloed. Met haar geschokte blauwe ogen keek ze verwilderd om zich heen. Ze zag Mattias niet en hoewel een deel van hem verlangde dat die verwilderde blauwe ogen de zijne zouden vinden, wist hij dat ze haar verzet zou staken als ze zou zien dat hij hiervan getuige was, en haar verzet was het laatste geschenk dat ze hem zou geven.

Iemand gaf haar een klap op haar hoofd en schreeuwde in haar oor. Ze draaide zich om en spooog hem in zijn gezicht. Haar speeksel zag donkerrood. Een vijfde man knielde neer tussen haar benen, zijn broek omhoog. En allemaal schreeuwden ze, tegen elkaar en tegen haar, een van hen met een vinger draaiend in zijn neus, in die jammerend klinkende, vreemde taal van hen. Ze verkrachtten een vrouw die ze half slapend uit haar bed hadden gesleurd, maar ze gedroegen zich als herders die een vastzittend kalf uit een moeras hadden bevrijd: ze gebaarden, maakten elkaar verwijten, brulden elkaar aanmoedigingen en adviseerden toe; op hun onschuldige gezichten was geen spoor van kwaadaardigheid of medeleven te bespeuren. De bruut tussen haar benen verloor zijn geduld, want ze had haar knie tegen zijn borst gezet en belette hem zo om haar te nemen. Hij trok een mes uit zijn laars, schoof haar borst omhoog, mikte en doorstak haar hart. Niemand probeerde hem tegen te houden. Niemand maakte bezwaar. De bewegingen van zijn moeder verstarde en haar hoofd viel naar achteren. Mattias wilde in snikken uitbarsten – maar de adem in zijn longen was als bevroren. De bruut liet zijn mes vallen, reikte naar zijn kruis, liet zijn stijve geslachtsdeel in haar glijden en begon pompende bewegingen te maken. En iemand moest iets grappigs hebben gezegd, want ze begonnen allemaal te lachen.

Mattias hield de tranen die hij niet verdiend had in. Hij had niets gedaan voor zijn zusjes. Hij had niets gedaan voor zijn vader. Het lijk van zijn moeder lag voor hem, onteerd door deze wilde beesten. Hij was alleen overgebleven en stond er machteloos, beroofd en verloren bij. Pas toen het besef tot hem doordrong dat hij de punt van de dolk in zijn handpalm had geboord, kwam hij weer tot zichzelf. Zijn bloed stak helder af tegen het korstje vuil op zijn vingers. Zijn pijn was zuiver en waarachtig en verhelderde zijn geest. Zijn moeder had hun geweigerd wat ze nog liever wilden hebben dan haar lichaam: haar overgave en vernedering. Het neerslaan van haar trots. Hij werd overmand door het verlangen om

dicht bij haar ziel te zijn. Door het verlangen naar de dood en om in de dood bij haar te zijn, naar die nabijheid die hem nog dierbaarder dan zijn leven was. Hij klemde het lemmet tegen zijn arm, zodanig dat het niet te zien was. Ongehaast – het lemmet was nog warm, maar zijn bloed was koud – begaf hij zich tussen de gruwelen om zijn aandeel om te eisen.

Het eerste beest sidderde en joelde in een dierlijke stuip trekking en terwijl hij zich terugtrok en achteruit strompelde, met zijn broek op zijn knieën, hieven de anderen een gejuich aan. Een tweede bruoet knielde neer om zijn moeder te penetreren en de andere drie betastten haar dijen en borsten om zich op te winden voor hun beurt. Allen, behalve de tweede man, keken ze naar Mattias, maar ze zagen slechts een geheel ontredde jongen. Ze maakten zich meer zorgen om het geluid van dravende hoeven dat uit de richting van het dorp klonk, maar Mattias hoorde het getrappel niet. De duisternis maakte zich meester van hem en zijn remmingen vielen weg.

Hij stortte zich op hen.

Na de bewerking met de hamer en de tang leek de dolk dun als papier, maar toch stak hij hem tweemaal door de rug van de eerste duivel, alsof diens ribben uit stro geweven waren. De bruoet zuchtte, raakte met zijn enkels verstrikt in zijn broek en viel toen op handen en knieën en met zijn aars in de lucht neer, terwijl hij naar de grond tussen zijn ellebogen staarde en hijgde als een hond die afgemat is door de warmte. Mattias trapte hem tegen de grond en wierp zich op de volgende.

Het tweede beest gromde tussen de gespreide benen van zijn moeder. Hij besepte niet dat er iets aan de hand was tot Mattias de muts van zijn kop sloeg, hem bij zijn haren greep en naar achteren trok. Mattias zag een verschrikte, verontwaardigde blik in de ogen, alsof hij een nietsvermoedend kind van een pot jam had weggerukt. Toen stak hij de punt van het lemmet door de naar boven gekeerde wang, trok het terug en stak opnieuw toe. Een oog kwam los en bleef aan een pees buiten de kas hangen. Hij bewoog zijn arm ritmisch op en neer, alsof hij aan het werk was in de smidse, en doorploegde het kinderlijke gezicht met bloedende spleten, plantte de muis van zijn vuist in het gillende masker en stak de dolk door tanden, tong en botten, dwars door de bevende handen die de man had opgeheven om zich te beschermen.

Mattias stopte een ogenblik en hijgde, want hij had er niet aan gedacht om adem te halen. Hij keek naar de andere drie duivels en zag dat

ze hem met wijdopen monden aangaapten. Een woordeloze kreet ontsnapte aan Mattias' keel, want hij was nu meer beest dan zij en hij wierp de jankende blindeman in de modder. De drie trokken zich terug achter het paard. Een van hen kwam bij zijn positieven en trok een boog van zijn rug. Hij tastte naar een pijl in zijn sjerp, maar liet hem op de grond vallen. Mattias draaide zich om en keek naar zijn moeder; zijn razernij kwam tot bedaren. Hij knielde bij haar neer, nam haar hand in de zijne en drukte haar doorwerkte vingers tegen zijn wang. De vingers waren warm, alsof ze nog leefde, en een steek van hoop doorvoer zijn hart. Hij keek op: maar haar schuwe blauwe ogen starden zonder iets te zien. Zijn hoop vervloog en hij barstte in snikken uit, maar bedwong toen zijn tranen met de hand die hij tegen zijn gezicht hield. In zijn oren klonk het gestamp van hoeven, maar hij was ver van alle dingen van de wereld. Van deze wereld had hij niet meer nodig dan te worden aangeraakt door de hand van zijn moeder.

Een geluid zo hard als een donderslag weerklonk; met een ruk hief hij zijn hoofd op. De bruut die een pijl op zijn boogpees had gelegd, stortte met uiteengereten schedel op de grond en terwijl hij viel, droop er een grijze substantie van zijn schouders. De twee overgebleven verkrachters vielen op hun knieën in een blauwe rookwolk, stamelden als verdwaasd en drukten hun voorhoofd tegen de aarde.

Mattias draaide zich om en aanschouwde iets wat hij nog nooit gezien had.

Het was een man, hoewel hij meer op een god geleek, schrijlings gezeten op een Arabische hengst. De damppluimen uit beide neusgaten van het dier gaven de man en het paard een aanblik als van geestverschijningen uit een verhaal. De jonge, trotse ruiter had een donkere gelaatskleur, hoge, fijne jukbeenderen en een baard in de vorm van een speerpunt. Hij droeg een scharlaken kaftan, afgezet en gevoerd met sabelbont en een wijde scharlaken pofbroek en gele laarzen. Zijn sneeuwwitte tulband was getooid met een sierspeld bezet met diamanten, die glinsterden wanneer hij zich bewoog. Aan zijn zijde hing een kromzwaard, waarvan het gevest en de schede rijkelijk met edelstenen waren ingelegd. In zijn hand rookte een pistool met lange loop, de kolf en de lade beslagen met zilverwerk. Zijn bruine ogen waren gericht op die van Mattias en er blonk iets in dat leek op bewondering, en nog iets meer – iets wat Mattias liefde leek, hoewel het dat niet kon zijn.

Met zijn bruine ogen bleef hij hem aankijken. Mattias weerstond zijn blik. En op dat moment reikten de ziel van de man en de ziel van de jongen uit en verstrengelden ze zich met elkaar, zonder dat een van hen beiden daar een verklaring voor kon geven, maar met een macht die ze geen van beiden in twijfel durfden trekken, want het was de macht van God.

Mettertijd zou Mattias vernemen dat deze krijger een kapitein van de Sari Bayrak was, de oudste en dapperste erewacht van de sultan, en dat hij Abbas bin Murad heette. Maar nu was hij slechts een man, een man wiens hart geen spoor van boosaardigheid bevatte.

Achter de kapitein stonden twee andere scharlaken ruiters. Verderop in de straat werden door ontsteld af en aan rennende dorpelingen branden geblust, meubelstukken uit hutjes gehaald en kinderen en bejaarden gered uit de vlammen. In deze baaierd reed nog een tiental andere scharlaken ruiters rond, als paladijnen tussen schapen, die zwaaiend met hun lansen en zwepen het voetvolk kastijdden en hen wegdreven van hun buit. Abbas liet zijn pistool in een zadelholster glijden. Hij wierp een blik op de vrouw die verkracht en naakt tegen het dode paard aan lag. Toen keek hij Mattias weer aan en sprak hij, maar niet in dezelfde taal als de duivels, en hoewel Mattias de woorden niet begreep, wist hij wat hij vroeg.

‘Is dit je moeder?’

Mattias slikte en knikte.

Abbas zag de dolk in zijn hand en het hemd dat tegen zijn lichaam geplakt zat door het bloed dat erop gespat was. Abbas kneepte zijn lippen op elkaar en schudde zijn hoofd. Hij keek naar iets achter Mattias. Mattias draaide zich om: de eerste man die hij had neergestoken lag roerloos. De tweede kroop halfnaakt rond in het vuil, blind, gezichtloos en kermend van zelfmedelijden door zijn doorkliefde lippen. Abbas maakte een handgebaar. Een van zijn luitenanten kwam naar voren gereden en trok zijn zwaard. Bewonderend staarde Mattias naar de onberispelijk gedamasceerde kling. De luitenant hield zijn paard in bij de kermende schoft en boog zich naar voren. Het geëtste zwaard rees en daalde. De kop rolde in een stroom van bloed het open riool in.

Abbas reed op Mattias toe en stak zijn hand uit.

Mattias liet zijn moeder los, poetste het lemmet schoon met zijn mouw, wikkeld de vodden los van de doorn en poetste die ook schoon. Hij hield het lemmet bij de punt en gaf het onbevreesd aan Abbas. Op het

moment dat Abbas de dolk aanraakte, trok hij verrast zijn wenkbrauwen op. Hij hield het plat van het wapen tegen de rug van zijn hand en zag zijn verrassing bevestigd. Mattias realiseerde zich dat het staal nog warm was. Abbas gebaarde met de dolk.

‘Heb jij die gemaakt?’

Opnieuw begreep Mattias de vraag, al kon hij de woorden niet verstaan. Hij knikte. En opnieuw kneep Abbas zijn lippen op elkaar. Hij dreef zijn paard naar het huis, boog zich naar voren en stak drie duim van de dolk in een kier tussen de deurpost en de muur. Hij zette zijn hele gewicht tegen de doorn, drukte, en Mattias kromp ineen toen het lemmet doorboog, veel verder dan hij het zelf had durven buigen, de doorn van de dolk bijna plat tegen de muur. Hij werd door paniek bevangen toen het staal op knappen kwam te staan – maar het knapte niet. Abbas trok de dolk terug, onderzocht hem opnieuw en keek Mattias toen weer aan. Ze wisten beiden dat hij een wapen van een verschrikkelijke schoonheid had gesmeed. Toen verdween de dolk in de *dolama* van de kapitein en wist Mattias dat hij hem nooit weer zou zien.

Abbas gaf bevelen. Mattias zag dat de tweede luitenant zijn paard liet keren en wegreed. De eerste, die zijn gedamasceerde kling nog niet weer in de schede had gestoken, reed op de twee knielende verkrachters af die hun lusten nooit meer zouden botvieren. Ze jankten en smeekten en bevuilden zichzelf; hij spoorde hen aan tot een struikelende looppas en joeg hen op door de straat.

Abbas draaide zich om, reikte achter zijn achterste zadeldoek en haakte de daar opgerolde melkwitte deken los. Hij wierp hem naar Mattias en de jongen ving hem op. De deken was geweven van de fijnste lamswol. Mattias had nog nooit eerder iets van zo’n grote waarde aangeraakt en in zijn ruwe handen voelde de deken zo zacht aan dat hij vreesde dat hij hem zou beschadigen. Met wezenloze blik staarde hij Abbas aan, stomverbaasd door het geschenk. Abbas gebaarde naar zijn moeder, die verkracht en met gespreide ledematen op de plaats van de slachting lag.

Mattias voelde zijn keel samentrekken en zijn ogen vol tranen schieten, want het geschenk bestond niet uit een deken, maar uit de waardigheid van deze vrouw. De goedgunstigheid raakte hem tot in het diepst van zijn ziel. Maar toen, een ogenblik lang, gleed er een waarschuwend trek over het gelaat van de kapitein en Mattias begreep hem instinctief. Hij drong zijn tranen terug, liet ze niet rollen. Abbas zag het en Mattias

steeg nog verder in zijn achting en knikte hij. Mattias draaide zich om, ontvouwde de deken en vlijde hem als een liefkozing over zijn moeder heen. Toen zijn moeder voor altijd onder de deken verdween, welden de tranen opnieuw in hem op en ook nu weer bedwong hij ze. Ze was dood en toch niet dood, want ze vervulde zijn hart van een liefde waaronder het bijna bezweek. Hij vroeg zich af of ze nu in de hemel was en of God haar ooit nog aan hem zou laten weerzien. Toen hoorde hij de stem van Abbas en draaide hij zich om. Abbas herhaalde de zin. En hoewel hij de woorden niet begreep, voelde Mattias dat ze als troost waren bedoeld. Hij herinnerde zich hoe ze klonken. De komende maanden zou hij ze vele malen opnieuw horen en zou hij leren wat ze betekenden.

‘Alle stof zal tot stof vergaan,’ zei Abbas.

Hij haalde een boek tevoorschijn uit zijn zadeltas. Het was gebonden in groen leer en versierd met vergulde, prachtig gestileerde lettertekens, en alsof hij zich liet leiden door Gods hand, sloeg hij het op goed geluk open. Hij liet zijn blik over de gekozen bladzijde dwalen en stopte toen, alsof iets edels en heiligs en toepasselijks bezit van hem genomen had, hij keek op van het boek en wees naar de jongen.

Hij zei: ‘Ibrahim.’

Mattias staaarde hem niet-begrijpend aan.

Abbas wees opnieuw naar hem met een nadrukkelijk gebaar. ‘Ibrahim.’

Mattias begreep dat dit de naam was waarmee de kapitein hem voortaan wenste aan te spreken. De naam zelfs waarmee hij op last van Allah moest worden aangesproken, want het boek dat Abbas op goed geluk had opengeslagen was de Heilige Koran. Mattias knipperde met zijn ogen. Zijn moeder was dood. Britta en Gerta waren dood. Hij had geen thuis meer. En zijn vader zou terugkeren naar een weeklagend gat, waar hij zijn welvaart en familie had verloren. De scharlaken kapitein wachtte op zijn grote, grijze Arabische hengst. Met een priemende vinger wees Mattias naar zijn eigen borst.

Hij zei: ‘Ibrahim.’

Met dat gebaar verdween ook de naam die zijn vader hem gegeven had.

Abbas knikte, sloeg het heilige boek dicht en stopte het weg. De luitenant keerde terug met een gezadeld paard. Hij overhandigde de teugels aan Mattias en Mattias begreep dat hij met de scharlaken ruiters zou ver-

trekken. De wijde wereld lag voor hem open als een gapende afgrond. Abbas bood Mattias geen keus, maar had hem uitverkoren. Mattias aarzelde geen moment. Hij klom op het paard en voelde de levende kracht tussen zijn benen. Vanaf dit hoge gezichtspunt zag de wereld er al anders uit, en meer zelfs nog dan hij besepte. Hij boog zich over een oor van het paard en, zoals zijn vader hem had geleerd te zeggen alvorens een paard aan te sporen, fluisterde hij: ‘Wees niet bang, mijn vriend.’

Abbas liet zijn paard keren; de luitenant volgde hem. Mattias keek neer op het lichaam dat door de deken aan het oog onttrokken werd en hij dacht aan zijn vader. Hij zou de toverkunsten die zijn vader hem nog had kunnen bijbrengen nooit leren kennen, noch de liefde, die de grootste van die toverkunsten was. Als het zwarte lemmet gebroken was – of als Mattias de tranen over zijn wangen had laten rollen – misschien zouden de ruiters hem dan hebben achtergelaten om de doden te begraven. Maar toen kon hij dat nog niet weten, want hij was nog maar een jongen. Mattias onderdrukte zijn zielenleed en spoorde zijn nieuwe rijdier aan. Hij zag niet eenmaal om. Hoewel hij ook dat niet wist, was de oorlog nu zijn heer en meester, en zijn stiel; en de oorlog was afgunstig en vereiste slechts liefde voor zichzelf.

Terwijl ze op een draf de straat uit reden, langs de brandende hutten en de dorpelingen met hun neergeslagen blikken, zag Mattias de stofelijke resten van de laatste twee duivels. Hun onthoofde lichamen lagen badend in enorme plassen bloed; de witte ogen in de hoofden staarden in de modder. Hun gekastijde kameraden stonden nors in het gelid en werden door hun Turkse meerderen met vuurwapens onder schot gehouden. Deze mannen, zou Mattias nog vernemen, waren de ongeregelde bendes die zich op zoek naar buit om de banier van de sultan hadden geschaard, landloze mislukkelingen en misdadigers, Walachen en Bulgaren, rondzwerfend tuig zonder bekwaamheden of discipline, dat uit was op oorlogsbuit. De terechtstelling was uitgevoerd om te tonen dat dit nu het leengoed van de sultan was en dat alles wat ertoe behoorde zijn eigendom was. Iedere gram tarwe, iedere beker wijn, ieder schaap, iedere ezel, ieder dorp. Iedere man en vrouw en ieder kind. Iedere druppel regen die er viel. Dit alles, en de jonge Ibrahim nu eveneens, behoorde toe aan Zijne Doorluchtige Majesteit.

En aldus werd Mattias, de zoon van de smid, in het jaar 1540 een *devsjirme*: een christenjongen die was opgepakt tijdens een strooptocht

en in dienst genomen als een van de Slaven van de Poort. Hij zou door vele vreemde landen reizen en vele vreemde dingen zien, voordat de vermaarde minaretten van het oude Istanbul zich in al hun glorie voor hem zouden verheffen aan de Gouden Hoorn. Omdat hij een moordenaar was voordat hij man geworden was, zou hij worden opgeleid in het Enderun van het Topkapi Paleis. Hij zou zich aansluiten bij de geweldadige broederschap der Janitsaren. Naast tal van krijgskunsten zou hij ook vele vreemde talen en gebruiken leren. Hij zou leren dat God één is en dat Mohammed zijn profeet is en hij zou ernaar verlangen te strijden en te sterven in naam van Allah. Want het onbekende lot dat hij tegemoet reed, bestond eruit dat hij zijn leven zou wijden aan Gods Schaduw op deze Wereld. Aan de Padisjah van de Witte en de Zwarte Zee. Aan de Toevlucht van Alle Mensen ter Wereld. Aan de Sultan der Sultans en de Koning der Koningen. Aan de Wetgever, de Grote. Aan de Monarch der Ottomanen, Suleiman Sjah.

Lees verder in *De orde* van Tim Willocks.

Eerste druk juni 2008
Zesde druk februari 2015

© 2006 Tim Willocks
© 2011 Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Oorspronkelijke uitgever: Farrar, Straus and Giroux, New York
Oorspronkelijke titel: *The Religion*
Uit het Engels vertaald door: Kees van Weele
Omslagontwerp: Wil Immink
Omslagfoto: Valentino Sani/Trevillion Images
Vormgeving binnenwerk: Het vlakke land, Rotterdam
ISBN 978 90 261 2879 0
ISBN e-book 978 90 261 3496 8
NUR 342

www.uitgeverijdefontein.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.